

Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας

Τόμ. 4, Αρ. 1 (2025)

4ο Ετήσιο Ελληνόφωνο Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας: Η Επικοινωνία στην εποχή της 5ης Βιομηχανικής Επανάστασης

Ετήσιο Ελληνόφωνο Συνέδριο
Εργαστηρίων Επικοινωνίας
Conference of Communication Labs
www.cclabs.gr

cclabs 2025
28 και 29 Ιουνίου 2025

4ο Ετήσιο Ελληνόφωνο Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας

**Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ 5ης
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ**

Λέσβος (Διαδικτυακά)
Δωρεάν παρακολούθηση

Βασικοί Διοργανωτές: UNIVERSITY OF THE AEGEAN, Εργαστήριο Επικοινωνίας και Πολυμέσων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Επικοινωνίας

Υποστηρικτής: PrivaSI, PRIVACT

Η Τεχνητή Νοημοσύνη στην Επικοινωνία: Παραγωγικότητα, Εργασία και Δεξιότητες στη Μετάβαση προς την Industry 5.0

Βασιλική Μιχαηλίδου, Λάζαρος Βρύσης, Ελένη Σιαμτανίδου, Νικόλαος Βρύζας, Χαράλαμπος Δημούλας

doi: [10.12681/cclabs.9697](https://doi.org/10.12681/cclabs.9697)

Copyright © 2026, Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μιχαηλίδου Β., Βρύσης Λ., Σιαμτανίδου Ε., Βρύζας Ν., & Δημούλας Χ. (2026). Η Τεχνητή Νοημοσύνη στην Επικοινωνία: Παραγωγικότητα, Εργασία και Δεξιότητες στη Μετάβαση προς την Industry 5.0. *Ετήσιο Ελληνόφωνο Επιστημονικό Συνέδριο Εργαστηρίων Επικοινωνίας*, 4(1), 413–425. <https://doi.org/10.12681/cclabs.9697>

Η Τεχνητή Νοημοσύνη στην Επικοινωνία: Παραγωγικότητα, Εργασία και Δεξιότητες στη Μετάβαση προς την Industry 5.0

**Μιχαηλίδου Βασιλική¹, Βρύσης Λάζαρος², Σιαμτανίδου Ελένη³, Βρύζας
Νικόλαος², Δημούλας Χαράλαμπος⁴**

¹ Εκπαιδευτικός ΠΕ06 & ΤΕ16, 3ο Γυμνάσιο Θεσ/νίκης

² ΕΔΙΠ, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, ΑΠΘ

³ Υπ. Διδάκτωρ, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, ΑΠΘ

⁴ Καθηγητής, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, ΑΠΘ

ABSTRACT

The present study examines the impact of Artificial Intelligence (AI) on productivity, employment, and professional skills in the communication sector, in the transition to Industry 5.0. AI adoption is rapidly expanding, enabling efficiency gains while raising concerns about job security, ethical responsibility, and the redefinition of human roles. Drawing on literature and a quantitative, descriptive survey of 45 communication professionals and academics (April 2025), the research explores patterns of AI use, perceived benefits and drawbacks, as well as emerging skill needs. Findings show that over 85% of respondents have used AI in their work, primarily for article writing, translation, content summarization, and idea generation. Furthermore, reported increase in productivity without additional staffing hours simultaneously emphasizing on the necessity of human oversight and ethical responsibility. Some skills that appear to remain resilient in this transition include ethical evaluation, manual labour, and interpersonal communication. The study reaches over 65% and instances of job losses have so far been rarely encountered. Participants expressed their preoccupations regarding long-term results of AI use, concludes that AI does not yet replace human input but transforms skill requirements, underscoring the need for adaptive strategies and supportive policies for sustainable professional transformation in the Industry 5.0 era.

KEYWORDS: Artificial Intelligence, Communication sector, Productivity, Professional skills, Resilient skills

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ραγδαία πρόοδος της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN) επηρεάζει καθοριστικά τον τομέα της επικοινωνίας, μετασχηματίζοντας τόσο τις διαδικασίες όσο και τη φύση των ρόλων των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται σε αυτόν. Στο πλαίσιο της Industry 5.0, όπου η συνεργασία μεταξύ ανθρώπου και μηχανής τοποθετείται στο επίκεντρο της παραγωγικής διαδικασίας, η TN αναδεικνύεται ως τεχνολογία με δυνατότητα πολλαπλασιαστικής αύξησης της αποδοτικότητας. Ωστόσο, η ευρύτερη ενσωμάτωσή της εγείρει ουσιαστικά ερωτήματα για την ασφάλεια της εργασίας, τις ηθικές συνέπειες της αυτοματοποίησης και την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των ανθρωπίνων δεξιοτήτων.

Σύμφωνα με μελέτες, περίπου το 47% των θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ διατρέχουν κίνδυνο αυτοματοποίησης λόγω της TN (Frey & Osborne, 2017). Επιπλέον, εκτιμάται ότι έως και το 60% των επαγγελματιών ενδέχεται να επηρεαστούν σημαντικά, καθώς τουλάχιστον το ένα τρίτο των καθημερινών δραστηριοτήτων τους θα μπορούσε να αυτοματοποιηθεί με υπάρχουσες τεχνολογίες (McKinsey Global Institute, 2017). Αυτές οι αλλαγές δεν περιορίζονται πλέον σε χειρωνακτικές ή εργασίες ρουτίνας, αλλά επεκτείνονται σε γνωσιακά και δημιουργικά πεδία, όπως η συγγραφή περιεχομένου, η στρατηγική ανάλυση και η επεξεργασία δεδομένων (Josten & Lordan, 2023).

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο η TN επηρεάζει την παραγωγικότητα, την απασχόληση και τις επαγγελματικές δεξιότητες στον τομέα της επικοινωνίας, καθώς και να εντοπίσει ποια χαρακτηριστικά και ικανότητες παραμένουν ανθεκτικά ή αποκτούν νέα σημασία στο μεταβαλλόμενο τεχνολογικό τοπίο.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική έρευνα, η επίδραση της TN δεν είναι ομοιόμορφη σε όλους τους τομείς: η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και η συναισθηματική νοημοσύνη εξακολουθούν να θεωρούνται δύσκολα αυτοματοποιήσιμες (Brynjolfsson & McAfee, 2014). Αντίθετα, ρόλοι που βασίζονται σε επαναλαμβανόμενες διαδικασίες ή προβλέψιμες αλληλεπιδράσεις είναι περισσότερο ευάλωτοι σε αυτοματοποίηση. Ειδικά στον τομέα της

επικοινωνίας, αναλύσεις δείχνουν ότι τα εργαλεία ΤΝ χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο για υποστηρικτικές λειτουργίες, χωρίς να εκτοπίζουν άμεσα το ανθρώπινο στοιχείο, αλλά απαιτώντας νέες δεξιότητες προσαρμογής (OECD, 2021).

Πιο συγκεκριμένα, ως προς τους κινδύνους της αυτοματοποίησης, σύμφωνα με τον Frey και τον Osborne (2017), περίπου το 47% των θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο αυτοματοποίησης. Παράλληλα, το McKinsey Global Institute (2017) εκτιμά ότι έως και το 60% των επαγγελματιών θα μπορούσαν να επηρεαστούν σημαντικά, καθώς τουλάχιστον το ένα τρίτο των καθημερινών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν μπορεί να αυτοματοποιηθεί με τις υπάρχουσες τεχνολογίες. Η αλλαγή αυτή δεν αφορά μόνο σε επαναλαμβανόμενες ή προβλέψιμες διαδικασίες. Οι δυνατότητες της ΤΝ καλύπτουν όλο και περισσότερο δραστηριότητες που απαιτούν σύνθετη λογική, αναγνώριση προτύπων και γλωσσική επάρκεια — πεδία που κάποτε θεωρούνταν αποκλειστικά ανθρώπινης απασχόλησης. Για παράδειγμα, τα συστήματα μηχανικής μάθησης και επεξεργασίας φυσικής γλώσσας μπορούν πλέον να εκτελούν συγγραφή περιεχομένου, στρατηγική ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων σε κλίμακες και ταχύτητες που υπερβαίνουν κατά πολύ τις ανθρώπινες δυνατότητες (Josten & Lordan, 2023). Η εξέλιξη αυτή έχει προκαλέσει ανησυχίες για ευρείας κλίμακας εκτοπισμό θέσεων εργασίας, καθώς και για την αναδιαμόρφωση των επαγγελματικών ρόλων και σε τομείς όπως αυτός της επικοινωνίας (Acemoglu & Restrepo, 2018).

Παρά τις τεχνολογικές αυτές εξελίξεις, το ανθρώπινο στοιχείο παραμένει αναντικατάστατο σε ορισμένους τομείς. Δεξιότητες όπως η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και η συναισθηματική νοημοσύνη εξακολουθούν να θεωρούνται δύσκολα αυτοματοποιήσιμες (Brynjolfsson & McAfee, 2014) καθώς απαιτούν κριτική σκέψη, πολιτισμική κατανόηση και ενσυναίσθηση—χαρακτηριστικά που, τουλάχιστον προς το παρόν, τα συστήματα ΤΝ αδυνατούν να ενσωματώσουν πλήρως. Η ανθεκτικότητα ορισμένων ανθρώπινων δεξιοτήτων αναδεικνύει την ανάγκη αναπροσανατολισμού της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε τομείς όπου τα ανθρώπινα πλεονεκτήματα μπορούν να συμπληρώσουν και όχι να ανταγωνιστούν τις δυνατότητες της ΤΝ (OECD, 2021; Susskind & Susskind, 2022).

Ο τομέας της επικοινωνίας αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση της προαναφερθείσας τάσης. Αν και η ΤΝ έχει ενσωματωθεί σε διάφορα επαγγελματικά πλαίσια, στον χώρο της

επικοινωνίας χρησιμοποιείται κυρίως υποστηρικτικά και όχι ως πλήρης αντικατάσταση του ανθρώπου. Είναι ευρέως αποδεκτό πως τα εργαλεία ΤΝ συμβάλλουν στη συγγραφή άρθρων, στη δημιουργία περιλήψεων, στην αυτόματη μετάφραση και στην παραγωγή δημιουργικών ιδεών. Παρά την αύξηση της αποδοτικότητας, εξακολουθούν να απαιτούν ανθρώπινη εποπτεία για τη διασφάλιση της ποιότητας, την ηθική συμμόρφωση και την καταλληλότητα του περιεχομένου (Huddleston, 2025). Ως συνέπεια, τονίζεται η ανάγκη ανάπτυξης τέτοιων δεξιοτήτων ως χαρακτηριστικών των ανθρώπων που χειρίζονται τα εργαλεία αυτά. Απώτερος στόχος είναι να μπορούν οι εκάστοτε επαγγελματίες να αξιοποιούν τις προσφερόμενες τεχνολογίες για την ενίσχυση της ανθρώπινης δημιουργικότητας και όχι για την αντικατάστασή της. Αυτό απαιτεί ψηφιακό αλφαριθμητισμό — κατανόηση της λειτουργίας και των ορίων των συστημάτων — καθώς και στρατηγική σκέψη για την αποτελεσματική ενσωμάτωσή τους (OECD, 2021).

Οι οικονομικές αναλύσεις ενισχύουν την αντίληψη της διττής επίδρασης της ΤΝ. Από τη μία, η αυτοματοποίηση μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα και να μειώσει το λειτουργικό κόστος· από την άλλη, μπορεί να οδηγήσει σε διαρθρωτική ανεργία, εάν οι εκτοπισμένοι εργαζόμενοι δεν διαθέτουν διόδους μετάβασης σε νέους ρόλους (Acemoglu & Restrepo, 2018). Ο τομέας της επικοινωνίας ίσως είναι λιγότερο ευάλωτος βραχυπρόθεσμα, λόγω της εξάρτησής του από δεξιότητες με βάση τα συμφραζόμενα και τις σχέσεις, αλλά οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις παραμένουν αβέβαιες. Ο Bill Gates προέβλεψε πρόσφατα ότι μέσα σε μια δεκαετία η ΤΝ θα μπορούσε να αντικαταστήσει πολλούς ρόλους που παραδοσιακά απαιτούσαν ανθρώπινη εξειδίκευση—συμπεριλαμβανομένων γιατρών και δασκάλων—υποστηρίζοντας ότι οι άνθρωποι «δεν θα χρειάζονται για τα περισσότερα πράγματα» (Huddleston, 2025).

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η βιβλιογραφία προτείνει τρεις βασικές στρατηγικές: 1) επένδυση στη διά βίου μάθηση για τον εξοπλισμό των εργαζομένων με συμπληρωματικές προς την ΤΝ δεξιότητες, 2) σχεδιασμό ρόλων που ενσωματώνουν τα ανθρώπινα πλεονεκτήματα σε συνεργασία με την ΤΝ, και 3) πολιτικές στήριξης της μετάβασης για επαγγέλματα υψηλού κινδύνου μέσω της δια βίου κατάρτισης και της δημιουργίας κοινωνικών δικτύων και κοινοτήτων προστασίας (Susskind & Susskind, 2022, σσ. 215–217).

Συνοψίζοντας, όπως αποτυπώνεται στη σύγχρονη βιβλιογραφία, η ΤΝ ενέχει σημαντικό κίνδυνο αυτοματοποίησης—επηρεάζοντας δυνητικά το μισό των θέσεων εργασίας στις ανεπτυγμένες οικονομίες—ωστόσο η επίδρασή της είναι πολυδιάστατη. Πλέον, επεκτείνεται πέρα από τη χειρωνακτική εργασία σε γνωσιακούς και δημιουργικούς τομείς, παρόλα αυτά, ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπινων δεξιοτήτων υψηλής αξίας παραμένουν ανθεκτικές. Στην επικοινωνία, όπως αναφέρουν οι πηγές, η ΤΝ λειτουργεί μέχρι στιγμής κυρίως ενισχυτικά, αναβαθμίζοντας τις ανθρώπινες δυνατότητες και όχι αντικαθιστώντας τις. Η κύρια πρόκληση είναι να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες προσαρμογής για να ανταποκριθούν στο υβριδικό περιβάλλον ανθρώπου–μηχανής.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η περιγραφόμενη έρευνα υποστηρίζεται από ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου και ερωτήσεις με κλίμακα Likert και διερευνά την έκταση της χρήσης της ΤΝ στον χώρο της επικοινωνίας, την επίδρασή της στην παραγωγικότητα, τις συνέπειες στην απασχόληση και τις απόψεις των συμμετεχόντων/-ουσών για το μέλλον της εργασίας. Επιπλέον, εξετάζονται αντιλήψεις για τις ανθεκτικές και τις αναδυόμενες δεξιότητες σε ένα περιβάλλον όπου η ΤΝ παίζει ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο.

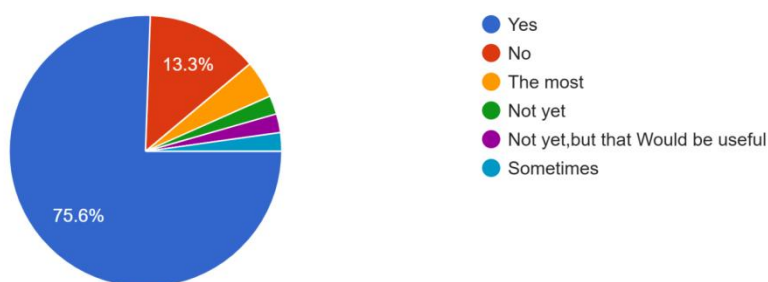
Πιο συγκεκριμένα, ακολουθείται μια ποσοτική, περιγραφική προσέγγιση με διερευνητικό χαρακτήρα. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω διαδικτυακού ερωτηματολογίου τον Απρίλιο 2025, με σκοπούμενη δειγματοληψία. Το δείγμα περιλάμβανε 45 συμμετέχοντες/-ουσες διαφορετικών φύλων και ηλικιών, επαγγελματίες και ακαδημαϊκούς στον χώρο της επικοινωνίας. Η ανάλυση βασίστηκε σε περιγραφική στατιστική (συχνότητες, ποσοστά, μέσοι όροι), χωρίς επαγωγικές μεθόδους. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι μελλοντικό στόχο των συγγραφέων αποτελεί η διεύρυνση της έρευνας σε μεγαλύτερο αριθμό ερωτηθέντων/-εισών καθώς και η μελλοντική επανάληψή της σε τακτά χρονικά διαστήματα, λαμβάνοντας υπόψη το μικρό μέγεθος δείγματος και την περιορισμένη δυνατότητα γενίκευσης των ευρημάτων την παρούσα χρονική στιγμή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με βάση τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα, το >85% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει χρησιμοποιήσει ΤΝ στο πλαίσιο της εργασίας του (Γράφημα 1). Οι πιο διαδεδομένες χρήσεις περιλαμβάνουν την αυτόματη μετάφραση, τη συγγραφή άρθρων, τη δημιουργική παραγωγή ιδεών και τη σύνοψη περιεχομένου (Γράφημα 2).

3. Have you used AI tools in your work?

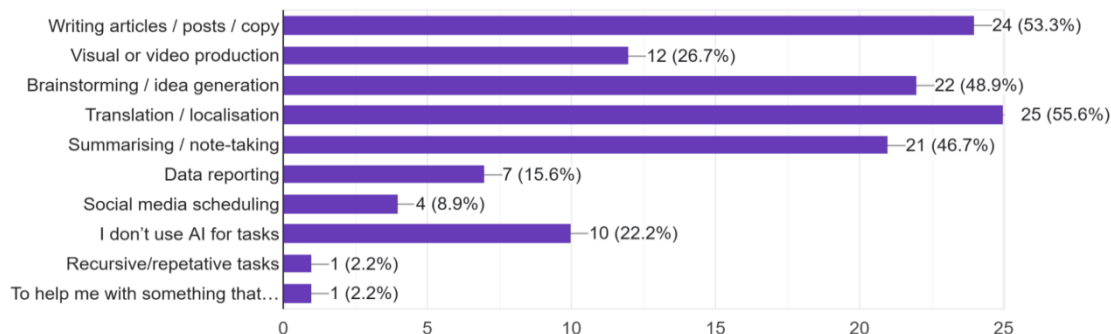
45 responses

Γράφημα 1: Η χρήση ΤΝ στον επαγγελματικό τομέα.

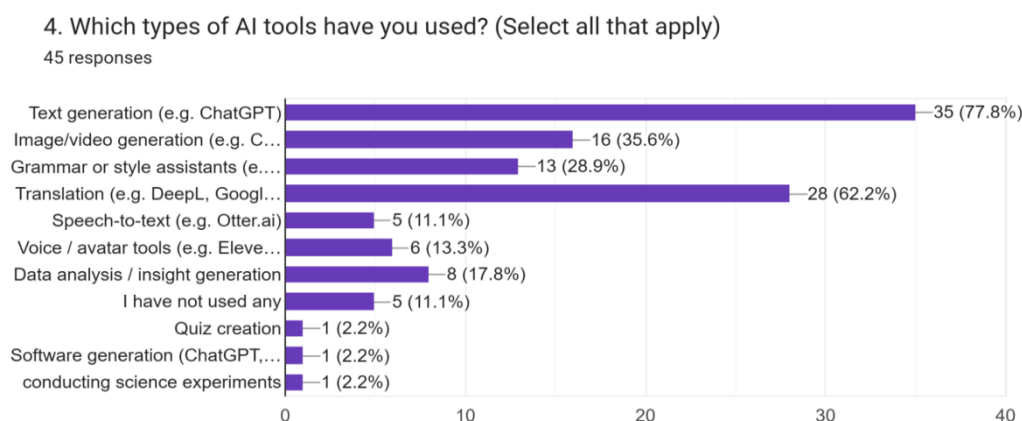
5. In what tasks do you use AI? (Select all that apply)

45 responses

Γράφημα 2: Εργασίες υποβοηθούμενες από εργαλεία ΤΝ.

Πέρα από τις γνωστές εφαρμογές όπως το ChatGPT, DeepL, και Google Translate, διαδεδομένες κυρίως για εργασίες που συνδέονται με τη μετάφραση, και ειδικά το ChatGPT και με την παραγωγή κειμένων και οπτικοακουστικού υλικού, καθώς και το Canva AI και το DALL-E που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή εικόνων και βίντεο, οι συμμετέχοντες ανέφεραν και πιο εξειδικευμένα εργαλεία. Αυτά περιλαμβάνουν: εργαλεία γραμματικού και συντακτικού ελέγχου όπως το Grammarly, εργαλεία αναγνώρισης φωνής και φωνητικής μεταγραφής όπως το Otter.ai, και πλατφόρμες δημιουργίας avatar για ψηφιακές παρουσιάσεις όπως τα ElevenLabs και Synthesia (Γράφημα 3).

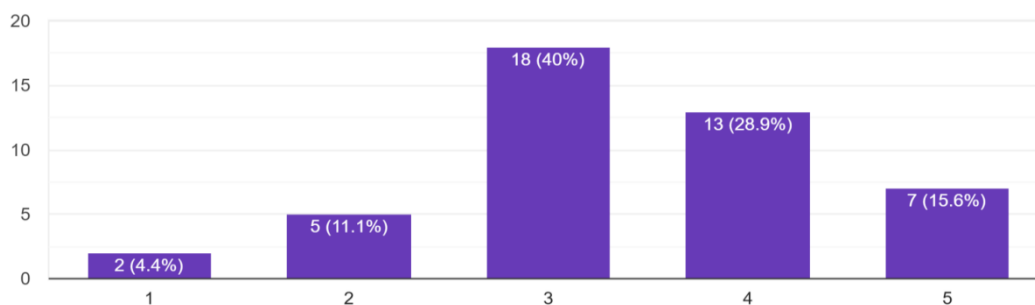

Γράφημα 3: Η δημοφιλία των εργαλείων TN.

Επιπλέον, πάνω από 65% των συμμετεχόντων αναφέρει ότι η χρήση της TN οδήγησε σε αυξημένη παραγωγικότητα, χωρίς να χρειαστεί αύξηση σε ανθρώπινους πόρους ή ώρες εργασίας, ενώ μόνο δύο δηλώνουν ότι δεν υπήρξε καθόλου επίδραση (Γράφημα 4). Ως προς το αν έχουν παρατηρήσει μείωση του προσωπικού που να οφείλεται άμεσα στην εισαγωγή εργαλείων της TN στον τομέα εργασίας τους, μόνο ένας συμμετέχων δήλωσε γνώστης τέτοιου περιστατικού (Γράφημα 5).

6. Has AI allowed you (or your team) to produce more output with the same resources?

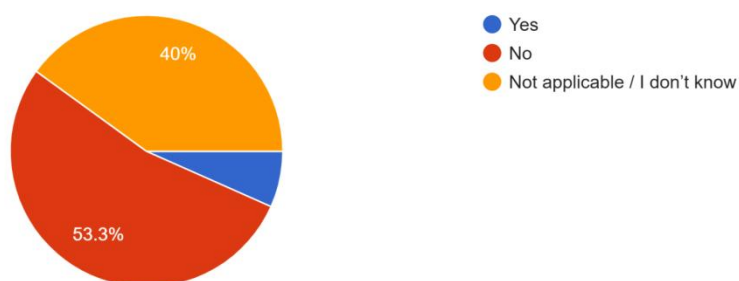
45 responses

Γράφημα 4: Η επίδραση της ΤΝ στην παραγωγικότητα.

8. Has the use of AI led to job reductions in your team or organisation?

45 responses

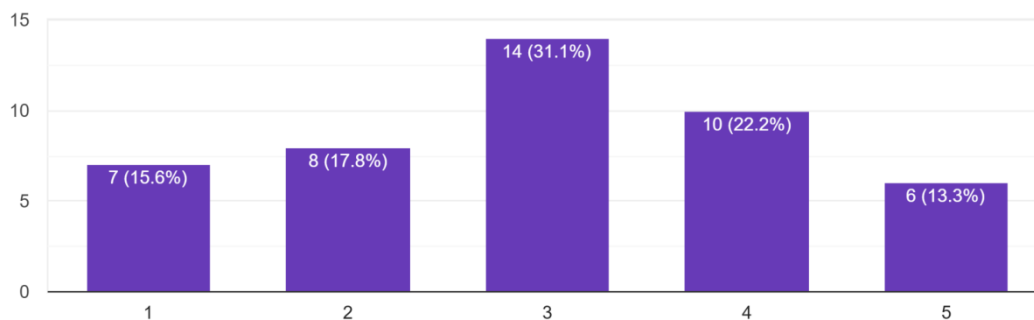

Γράφημα 5: Απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της ΤΝ.

Σε συμφωνία και με τις πρόσφατες δηλώσεις του Gates για την εποχή της “ελεύθερης νοημοσύνης” (Huddleston, 2025), η πλειοψηφία φαίνεται να αναγνωρίζει ότι ορισμένοι ρόλοι, ακόμα και συνδεδεμένοι με πνευματικά και δημιουργικά επαγγέλματα, απειλούνται. Προβάλλεται, ωστόσο, έντονα η ανάγκη διατήρησης της ανθρώπινης εποπτείας και της ηθικής ευθύνης στη χρήση των εργαλείων ΤΝ σε διάφορα πλαίσια, χωρίς να αποκλείονται οι τομείς χειρωνακτικής εργασίας (Γραφήματα 6 και 7).

9. Do you think that intellectual or creative jobs are at risk of becoming obsolete due to the increasing use of AI?

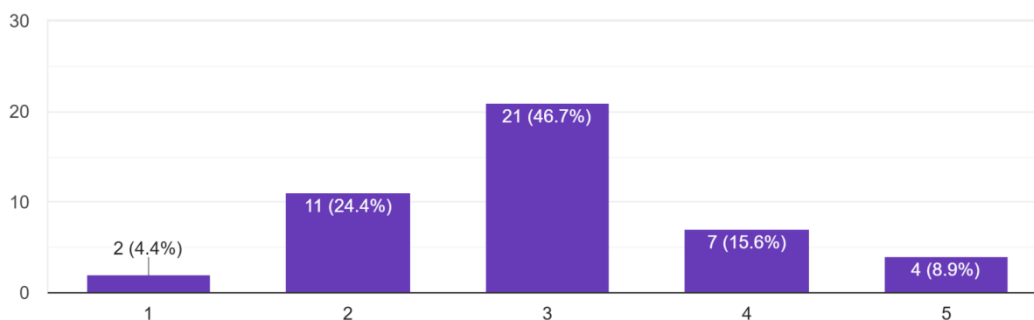
45 responses

Γράφημα 6: Η επίδραση της ΤΝ στα πνευματικά και δημιουργικά επαγγέλματα.

10. Do you think that manual or physical labour will gain greater value and recognition in an AI-driven future?

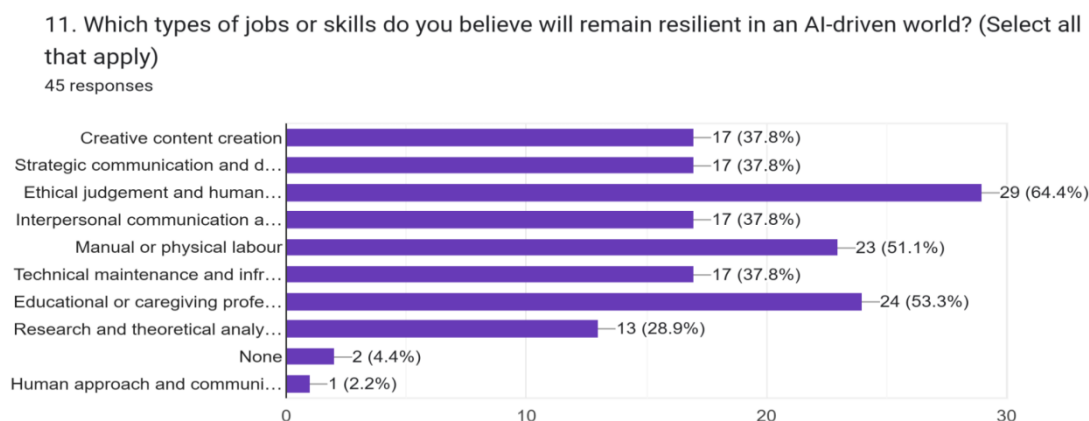
45 responses

Γράφημα 7: Η επίδραση της ΤΝ στα χειρωνακτικά επαγγέλματα.

Στις δεξιότητες που θεωρούνται ανθεκτικές σε ένα ενισχυμένο με εργαλεία ΤΝ εργασιακό περιβάλλον κυρίαρχη θέση εμφανίζουν η ηθική αξιολόγηση και η ανθρώπινη εποπτεία. Επίσης πρωταρχικές θεωρούνται η παροχή τεχνικής υποστήριξης και συντήρησης συστημάτων, σε σχέση και με τα χειρωνακτικά επαγγέλματα, καθώς και η διαπροσωπική επικοινωνία, ιδιαίτερα όσον αφορά σε επαγγέλματα εκπαίδευσης και φροντίδας. Αξίζει να

αναφερθεί ότι υψηλής σημασίας κρίνεται και η ικανότητα στρατηγικής ανάλυσης και λήψεων αποφάσεων όπως και η δημιουργική παραγωγή περιεχομένου (Γράφημα 8).

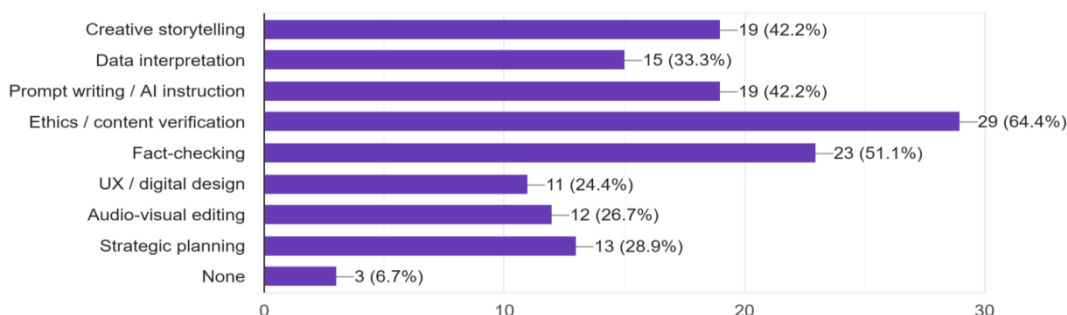

Γράφημα 8: Ανθεκτικές δεξιότητες.

Από την άλλη, η μελλοντική δεξιότητα που αναδείχθηκε ως καιρία και ανθεκτική για τον τομέα της επικοινωνίας, εκτός από την ηθική αξιολόγηση και την ανθρώπινη εποπτεία που αναγνωρίζονται γενικότερα, είναι η επαλήθευση περιεχομένου (fact-checking). Επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες/-ουσες ανέφεραν πως σημαντικά χαρακτηριστικά που συντελούν στην επαγγελματική ανέλιξη στον τομέα επικοινωνίας αποτελούν η βελτιστοποίηση της χρήσης της ΤΝ με τη δημιουργία σαφών και αποτελεσματικών οδηγιών ή ερωτημάτων που δίνονται σε ένα σύστημα (Prompt-writing/AI instructions), η δημιουργική αφήγηση (storytelling), και η ερμηνεία δεδομένων (Data interpretation) (Γράφημα 9).

12. Which future skills do you consider most important in communication work? (Select up to 3)

45 responses

Γράφημα 9: Ανθεκτικές δεξιότητες στον τομέα επικοινωνίας.

Όπως φαίνεται από την παραπάνω παρουσίαση των αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τις πεποιθήσεις των ερωτηθέντων/-θειςών, η χρήση εργαλείων ΤΝ στον επαγγελματικό χώρο είναι πλέον διαδεδομένη και επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο εργασίας, ενισχύοντας τόσο την παραγωγικότητα όσο και τη δημιουργικότητα. Φαίνεται πως τα εργαλεία αυτά αδυνατούν να αντικαταστήσουν προς το παρόν πλήρως τον ανθρώπινο παράγοντα τόσο σε πνευματικές και δημιουργικές όσο και σε χειρωνακτικές εργασίες, αλλά λειτουργούν κυρίως υποστηρικτικά. Δεξιότητες όπως η ανθρώπινη εποπτεία, η ηθική αξιολόγηση και η διαπροσωπική επικοινωνία παραμένουν χαρακτηριστικά ίδια των ανθρώπων. Ειδικά στον τομέα της επικοινωνίας, οι δεξιότητες όπως η επαλήθευση περιεχομένου, η δημιουργική αφήγηση, η ερμηνεία δεδομένων και η ικανότητα σύνταξης σαφών οδηγιών για τα συστήματα ΤΝ αναδεικνύονται ως καθοριστικές για το μέλλον του επαγγέλματος. Επιβεβαιώνεται με τον τρόπο αυτό ότι, ενώ η ΤΝ φέρνει σημαντικές αλλαγές στην εργασία, η ανθρώπινη συμβολή παραμένει αναντικατάστατη, ιδιαίτερα σε δραστηριότητες που απαιτούν κρίση, δημιουργικότητα και συναισθηματική νοημοσύνη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα παραπάνω αποτελέσματα υποστηρίζουν τα ευρήματα που παρουσιάζονται και στη βιβλιογραφία. Η χρήση εργαλείων ΤΝ δεν οδηγεί αυτόματα στην κατάργηση του ανθρώπινου παράγοντα, αλλά αναδιαμορφώνει τις ανάγκες και τις προτεραιότητες στην εργασία. Η προσαρμοστικότητα, η διά βίου μάθηση και η ανανέωση των γνωστικών και

δημιουργικών ικανοτήτων είναι βασικές στρατηγικές επιβίωσης σε ένα νέο εργασιακό τοπίο. Η συνεργασία ανθρώπου και μηχανής αναμένεται να αποτελέσει τη νέα κανονικότητα, καθιστώντας αναγκαία την ανάπτυξη ηγετικών, ηθικών και διαμεσολαβητικών δεξιοτήτων. Επιπρόσθετα, αναδεικνύεται η ανάγκη για πολιτικές και εκπαιδευτικά προγράμματα που να υποστηρίζουν τον επαγγελματικό μετασχηματισμό και την κοινωνική βιωσιμότητα σε μια ψηφιοποιημένη αγορά εργασίας.

Τα δεδομένα της έρευνας δείχνουν ότι η ΤΝ έχει ήδη ενσωματωθεί ευρέως στις επαγγελματικές πρακτικές στον τομέα της επικοινωνίας, κυρίως για υποστηρικτικές και δημιουργικές διεργασίες, όπως η συγγραφή, η μετάφραση και η παραγωγή ιδεών. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων αναγνώρισε την αύξηση της παραγωγικότητας χωρίς αντίστοιχη αύξηση του ανθρώπινου κόστους ή απώλεια θέσεων εργασίας. Ωστόσο, εκφράζεται προβληματισμός για τη μακροπρόθεσμη επίδραση της ΤΝ σε ρόλους που σχετίζονται τόσο με τις πνευματικές και δημιουργικές όσο και με τις χειρωνακτικές εργασίες, και υπογραμμίζεται η ανάγκη για τη διατήρηση της ανθρώπινης εποπτείας και της ηθικής ευθύνης.

Ειδικότερα, δεξιότητες, όπως η ηθική αξιολόγηση, η στρατηγική ανάλυση και η διαπροσωπική επικοινωνία, αναδεικνύονται ως καίριες και ανθεκτικές, ενώ οι μελλοντικές ανάγκες ειδικά στον τομέα των επαγγελματιών επικοινωνίας εντοπίζονται σε τομείς όπως ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός, η επαλήθευση περιεχομένου και η αφήγηση. Επιπλέον, τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την υγεία καθώς και με τον έλεγχο της ΤΝ φαίνεται να παραμένουν ξεκάθαρα συνδεδεμένα με τον ανθρώπινο παράγοντα.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, θα ήταν ενδιαφέρον να διερευνηθεί η παρούσα έρευνα σε μεγαλύτερο αριθμό ερωτηθέντων/-εισών καθώς και να γίνει επανάληψή της σε επερχόμενα τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να δοθεί η δυνατότητα περαιτέρω γενικεύσεων των αποτελεσμάτων αλλά και συγκρίσεων για την εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με τον βαθμό και τον ρυθμό των αλλαγών κατά τη μετάβαση στην Industry 5.0 και μελλοντικά.

Αδιαμφισβήτητο παραμένει με βάση τα παραπάνω ότι είναι αναγκαίο να επαναπροσδιοριστούν τόσο η επαγγελματική ταυτότητα όσο και οι εκπαιδευτικές στρατηγικές στον τομέα της επικοινωνίας, μέσα από προγράμματα διά βίου μάθησης και στοχευμένες πολιτικές υποστήριξης του μετασχηματισμού της εργασίας. Η ΤΝ δεν

υποκαθιστά τον ανθρώπινο παράγοντα, αλλά απαιτεί τον ανασχεδιασμό των ρόλων του στο πλαίσιο μιας ψηφιακά ενισχυμένης επαγγελματικής κουλτούρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2018). *Artificial intelligence, automation, and work*. In *The economics of artificial intelligence: An agenda* (pp. 197-236). University of Chicago Press.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & company.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, 114, 254-280.

Huddleston, T. (2025). Bill Gates: Within 10 years, AI will replace many doctors and teachers—humans won't be needed 'for most things'. Retrieved from <https://tinyl.io/CEg6>.

Josten, C., & Lordan, G. (2023). How the most recent AI wave affects jobs. LSE Business Review. Retrieved from <https://tinyl.co/3Fhc>

McKinsey Global Institute. (2017). Jobs lost, jobs gained: What the future of work will mean for jobs, skills, and wages. Retrieved from <https://tinyl.co/3Fhd>

OECD (2021). *Skills for the Digital Transition: Assessing and Anticipating Changing Skill Needs*. OECD Publishing. Retrieved from <https://www.oecd.org/employment/skills>

Susskind, R., & Susskind, D. (2022). *The future of the professions: How technology will transform the work of human experts*. Oxford University Press.